

МОНІТОРИНГ ІНВАЗІЙНИХ ШКІДНИКІВ ТА ЗБУДНИКІВ ХВОРОБ НА ЗАКАРПАТТІ

Демчинська М.І.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», кафедра ентомології та збереження біорізноманіття

Природне живе середовище знаходиться в динамічній рівновазі, постійно змінюючись як в результаті природної еволюції її складових елементів і конкуренції, так і в процесі постійної міграції. Проте якщо без втручання людини такий процес протікає "плавно", як правило, без істотних змін для біогеоценоза, то результати занесення нових організмів в процесі діяльності людини часто приймають вибуховий характер. В даний час в Переліку регульованих шкідливих організмів нараховується 59 карантинних шкідників, які відсутні в Україні. В 1997 році створена Глобальна програма по інвазійним видам для розробки глобальної стратегії по чужорідним інвазіям та для сприяння в виконанні статті 8 (h) міжнародної Конвенції з біологічного різноманіття Global Invasive Species Programme (GISP). З імпортом посадковим матеріалом в Україну можливий завіз багатьох супутніх шкідливих видів організмів. Можливість інвазій часто пов'язана з недостатньо вираженими ознаками заселення і пошкодження шкідливими видами на ранніх стадіях їх розвитку.

За останні роки на території області виявлено: західного кукурудзяного жука (*Diabrotica virgifera virgifera* Le Conte), західного квіткового трипса (*Frankliniella occidentalis* Perg), тутову щитівку (*Pseudaulacaspis pentagona* Targ.), бактеріальний опік плодів культур (*Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al). Західний кукурудзяний жук від моменту виявлення (2001р.) поширився у всі райони області на площі 14148 га. Західного квіткового трипса виявлено в 2007 р. в теплиці м. Виноградів (0,3га). В країнах з теплим кліматом шкідник живе в умовах відкритого ґрунту. В європейських районах холодна зимова погода несприятлива і до весни всі популяції у відкритому ґрунті гинуть. Для європейських популяцій характерний високий ступінь резистентності до пестицидів. Батьківщиною тугової щитівки вважають Азію, нині шкідник розповсюджений на всіх континентах світу. В 2009 р. тугову щитівку виявлено на саджанцях катальп в м. Ужгород (0, 29 га). Протягом року за активного розвитку шкідника заселені рослини значно ослабли, на корі з'явилися некротичні плями. Збудника бактеріального опіку

2003 р. в Ужгородському, Берегівському, Виноградівському та Іршавському районах області. Інтенсивний розвиток симптомів хвороби відмічали в кінці червня на початку липня, коли погодні умови сприяли швидкому розмноженню та накопиченню патогену, що приводило до масового ураження дерев. Найбільш чутливими до захворювання виявились молоді вегетативні пагони.

Д